

תורה אור • מגילת אסתר • מאמר 8

חייב אינש לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין...

האדם חייב להשתכר בפורים

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק

LikuteiTorah.com

הפרשה החסידית

[/likuteitorah.com/he/torah-ohr/megillas-esther/8](https://likuteitorah.com/he/torah-ohr/megillas-esther/8)

1 חייב אינש לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי. כתיב כי יד על כס יה וגו'. ואמרו רז"ל [רבתינו זכרונם לברכה] שאין השם שלם ואין הכסא שלם וכו'.

"אדם חייב להשתכר בפורים עד שלא ידע [את ההבדל] בין ארור המן לברוך מרדכי". כתוב: "כי יד על כס יה" וגו'. וחכמינו ז"ל אמרו שהשם אינו שלם והכיסא אינו שלם וכו'.

ולהבין זה הנה כתיב ראשית גוים עמלק ואחריתו עדי אבד שיש בבחי' עמלק בחי' ראשית ובחינת אחרית.

כדי להבין זאת, כתוב: "ראשית גויים עמלק ואחריתו עדי אובד", [כלומר] שבבחינת עמלק יש בחינת "ראשית" ובחינת "אחרית".

כי הנה זלעז"ז [זה לעומת זה] עשה האלקים כמו שיש בקדושה בחי' ראשית ואחרית וכדכתיב אני ראשון ואני אחרון.

שהרי "את זה לעומת זה עשה האלקים": כשם שבקדושה יש בחינת "ראשית" ו"אחרית", כפי שכתוב: "אני ראשון ואני אחרון".

פ"י ראשון שהוא סוכ"ע ומקורא דכולא כו' ואני אחרון בחי' ממלא כל עלמין בשמים ממעל ועל הארץ מתחת ומתחת זרועות עולם.

כלומר, "ראשון" הוא אור המקיף את כל העולמות (סובב כל עלמין) ומקור הכול וכו'; ו"אני אחרון" הוא בחינת האור הממלא את כל העולמות (ממלא כל עלמין), "בשמים ממעל ועל הארץ מתחת", ו"מתחת זרועות עולם".

כך יש בקליפה וסטרא אחרא בחי' עמלק בחי' ראשית גוים הן שבע עממין הכנעני והחתי וגו' שהם ז' מדות רעות כו'

כך גם בקליפה ובסטרא אחרא יש בחינת עמלק, בחינת "ראשית גויים". הגויים הם שבעת העמים — "הכנעני והחתי" וגו' — והם שבע מדות רעות וכו';

וראשיתם הוא בחי' עמלק ובחי' אחרית עמלק עדי אובד הוא סוף מדרגות הקליפות ותמציתן שהוא ענין התגברות כח הרע שבכל מדה וגלויה ותוקפה.

ו"ראשיתם" היא בחינת עמלק. ובחינת ה"אחרית" של עמלק, "עדי אובד", היא סוף מדרגות הקליפות ותמציתן: התגברות כוח הרע שבכל מדה, גילוי ותוקפו.

2 וזהו ענין רשע ורע לו. פיי ורע מלשון רע לשמים ורע לבריות שהוא ענין הרוגז והכעס ולב אכזרי

וזהו עניינו של "רשע ורע לו". כלומר, "רע" במשמעות של "רע לשמים ורע לבריות" — כעס, זעם ולב אכזרי.

שבא מתוקף תגבורת הרע שיש לו ארס כנחש והוא בחיי עמלק ג"כ שהוא נחש הקדמוני ונקי אחריתו של עמלק.

הנובע מתוקפו של הרע ומן ההתגברות שלו, שיש בו ארס כנחש. גם זו בחינתו של עמלק, שהוא הנחש הקדמוני, והיא נקראת "אחריתו" של עמלק.

3 ובחיי ראשיתו הוא ראשית גוים הנ"ל מקור התהוות המדות הרעות וסבוב תולדתם ונקי בחיי עמל וע"ז

נאמר ולא ראה עמל בישראל שעמל הוא בחיי עמלק

והבחינה של "ראשיתו" היא "ראשית גוים" הנזכרת לעיל: המקור שממנו נוצרות המדות הרעות והגורם להיווצרותן. היא נקראת בחינת עמל, ועל כך נאמר: "ולא ראה עמל בישראל", שכן עמל הוא בחינת עמלק,

כי עמלק אותיות עמ"ל לק"ה כו' ובחיי עמל הוא המסתיר אלהותו ית' ומפריד שאין השם שלם כו'.

שכן עמלק מורכב מהאותיות עמל ולק"ה וכו'. בחינת עמל היא המסתירה את אלקותו יתברך ויוצרת פירוד, כך שהשם אינו שלם וכו'.

4 וביאור הדבר הנה כתיב כי חלק ה' עמו שבכל נפש מישראל יש בחיי הוי"ה כי הוא"ו שבשם הוא בחיי וי

קצוות לך ה' הגדולה וגו'.

ביאור העניין: נאמר "כי חלק ה' עמו", [כלומר] שבכל נפש יהודית יש בחינת הוי". הווי"ו שבשם היא בחינת שש הקצוות: "לך ה' הגדולה" וגו'.

וכך בנפש האדם גדולה הוא בחיי חסד דרועא ימינא היא בחינת אברהם אוהבי שאהבתו ירושה לזרעו אחריו שיהא כל אדם יכול לעורר את האהבה אליו ית' למשוך אחריו ולדבקה בו והיא אהבה הטבעית וכו'.

כך גם בנפש האדם, "גדולה" היא בחינת חסד, "הזרוע הימנית", בחינת "אברהם, שאהב אותי". אהבתו היא ירושה לצאצאיו אחריו, כך שכל אדם יכול לעורר אהבה אליו יתברך, להימשך אחריו ולהידבק בו; וזוהי האהבה הטבעית וכו'.

5 וגבורה דרועא שמאלא היא בחי' פחד יצחק שכאשר רוצה לדבקה בו ית' וישים אליו לבו להתבונן בגדולתו ית'

וגבורה, "הזרוע השמאלית", היא בחינת "פחד יצחק": כאשר אדם רוצה להידבק בו יתברך ומכוון את לבו להתבונן בגדולתו יתברך,

תפול עליו אימתה ופחד כאשר לבבו יבין כי נשגב שמו לבדו ורק הודו על ארץ ושמים כו' כמ"ש במ"א.

נופלים עליו אימה ופחד, כאשר לבו מבין כי נשגב שמו לבדו, ורק הודו על הארץ והשמים וכו', כפי שנתבאר במקום אחר.

6 וכמו המלאכים שעונים באימה ואומרים ביראה קדוש שאימתם ויראתם הוא מחמת השגתם קדושתו יתברך שהוא קדוש ומובדל ולית מחשבה תפיסא ביה כלל.

כך גם המלאכים, ש"עונים באימה ואומרים ביראה: קדוש": אימתם ויראתם נובעות מהשגתם את קדושתו יתברך, שהוא קדוש ומובדל, ו"אין מחשבה יכולה לתפוס בו" כלל.

וכן במ"ת [במתן תורה] דכתיב וכל העם רואים את הקולות ואת הלפידים וגו'. מה כתיב בתריה וירא העם וינעו ויעמדו מרחק מחמת היראה והוא בחי' שמאל דוחה

כך גם במתן תורה, כפי שכתוב: "וכל העם ראו את הקולות ואת הלפידים" וגו'. מה כתוב אחר כך? "העם ראו, רעדו ועמדו מרחוק", מחמת היראה. זו בחינת "השמאל דוחה",

כי מחמת התבוננותו בגדולת א"ס ב"ה וקדושתו ית' שהוא רם ונשא עד אין קץ דוחה ומשפיל א"ע [את עצמו] לאמר מי הוא אשר ערב לבו לגשת כו' אך אין השמאל דוחה לגמרי ח"ו [חס ושלום] וכדכתיב ואימתך לא תבעתני.

מפני שכאשר הוא מתבונן בגדולתו של אין סוף ברוך הוא ובקדושתו יתברך, שהוא רם ונישא עד אין קץ, הוא דוחה את עצמו ומשפיל את עצמו, ואומר: "מי הוא זה שיעז לגשת?" וכו'. אבל השמאל אינו דוחה לגמרי, חס ושלום, כפי שכתוב: "ואימתך לא תבעתני".

פ"י שהאימה לא תגרום להיות נבעת ונופל לגמרי ח"ו [חס ושלום] אלא ירידה זו צורך עלייה היא ע"י מדתו של יעקב שהיא הרחמנות על הריחוק וירידה הגדולה.

כלומר, האימה לא תגרום לו להיבהל וליפול לגמרי, חס ושלום; אלא הירידה הזאת היא לצורך עלייה, באמצעות מידתו של יעקב, שהיא הרחמים על הריחוק ועל הירידה הגדולה.

7 ולכן נקי מדתו של יעקב מברייח מן הקצה אל הקצה. פיי שמעלה ומקשר מקצה התחתון אל הקצה העליון.

לכן מידתו של יעקב נקראת "מברייח מן הקצה אל הקצה", כלומר, היא מעלה ומחברת מן הקצה התחתון אל הקצה העליון.

וכדכתיב ליעקב אשר פדה את אברהם וגוי' שע"י מדת יעקב חוזר ומעורר את האהבה וכדכתיב מרחוק ה' נראה לי דהיינו מחמת הרחמנות על הריחוק כו':

וכפי שכתוב: "ליעקב אשר פדה את אברהם" וגוי' — באמצעות מידתו של יעקב מתעוררת האהבה מחדש. וכפי שכתוב: "מרחוק ה' נראה לי", כלומר, מתוך הרחמים על הריחוק וכו'.

8 והנה ג' מדות אלו הם ו' מדות כנגד הוא"ו שבשם שבהשתלשלות המדות עד סוף המעשה יש ג"כ ג' והנה שלוש המדות הללו הן שש המדות, המקבילות לאות ו' שבשם. שכן בהשתלשלות המדות, עד למעשה האחרון, יש גם שלוש

בחי' אלו והם בחי' תורה ועבודה וגמילות חסדים דהיינו הכנת הלב והערת המדות להיות תכלית שלימות המעשה שצריך להיות בשמחה ובטוב לבב.

בחינות אלה. הן בחינות התורה, העבודה וגמילות החסדים: כלומר, הכנת הלב ועוררות המדות, כדי שהמעשה יגיע לשלמותו המרבית, שהרי עליו להיעשות "בשמחה ובטוב לבב".

גמילות חסדים זו צדקה שנא' [שנאמר] ולא ירע לבבך וגוי'. עבודה כתיב תחת אשר לא עבדת בשמחה וגוי'. תורה כמארז"ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] וכן לדבר הלכה.

גמילות חסדים — זו צדקה, כמו שנאמר: "ולא ירע לבבך" וגוי'. עבודה — נאמר: "תחת אשר לא עבדת בשמחה" וגוי'. תורה — כפי שאמרו חז"ל: "וכן לדבר הלכה".

9 והם ג' קוין ימין ושמאל ואמצע כמ"ש מימינו אש דת למו. מימינו הוא ג"ח [גמילות חסדים] וצדקה חסד דרועא ימינא אש היא בחי' גבורה דרועא שמאלא

אלה הם שלושת הקווים — ימין, שמאל ואמצע — כפי שנאמר: "מימינו אש דת למו". "מימינו" פירושו מעשי חסד וצדקה, חסד — הזרוע הימנית; "אש" היא בחינת גבורה — הזרוע השמאלית,

והוא כנגד עבודה שהיא עבודת התפלה שעיקרה קבלת עול מלכות שמים היא היראה מפני מלכותו ית' כמלך שעומד עליו כו'.

והיא מקבילה לעבודה, כלומר לעבודת התפילה, שעיקרה קבלת עול מלכות שמים — היינו יראה מפני מלכותו יתברך, כמו יראה מפני מלך שעומד מעליו וכו'.

10 וכמ"ש שום תשים עליך מלך דהיינו שישים בלבו כאלו עומד לנגד עיניו ועי"ז תפול עליו היראה כמו שכתוב: "שום תשים עליך מלך". כלומר, עליו לקבוע זאת בלבו, כאילו המלך עומד לנגד עיניו, ועל ידי כך תפול עליו היראה.

כי ענין היראה הוא מחמת קרבת הדבר הנורא וכך כשישים אל לבו גדולת א"ס ב"ה שהרי עניין היראה נובע מקרבתו של הדבר המעורר יראה. כך גם, כאשר הוא שם אל לבו את גדולתו של אין סוף, ברוך הוא,

שהוא עד אין קץ ותכלית ואעפ"כ [ואף על פי כן] מלא כל הארץ הלזו הגשמית הוא כבודו ואזי תקבע היראה בלבו ופחד אלהים לנגד עיניו.

שהוא ללא קץ ותכלית, ואף על פי כן, כל הארץ הגשמית הזאת מלאה כבודו, אזי היראה תיקבע בלבו, ו"פחד אלקים לנגד עיניו".

11 והנה ענין קבלת עול מלכות שמים דהיינו המשכת מלכותו ית' למטה בתחתונים הגם שאחר קבלת מלכות שמים בק"ש [בקריאת שמע] נאמר ואהבת.

כעת, בעניין קבלת עול מלכות שמים, כלומר המשכת מלכותו יתברך למטה, אל התחתונים: אף שלאחר קבלת מלכות שמים בקריאת שמע נאמר "ואהבת",

מ"מ הרי לאחר מכאן נאמר פרשה שניה והיה אם שמע וגו' השמרו לכם וגו'. רק שבתחלה נמשך מזה האהבה שירצה לדבקה בו.

מכל מקום, לאחר מכן נאמרת הפרשה השנייה: "והיה אם שמוע" וכו', "השמרו לכם" וכו'. אלא שבתחילה נמשכת מכך אהבה, כך שהוא רוצה להידבק בו.

12 ואח"כ כשרוצה לדבקה בו וישים לבו להתבונן בגדולתו ית' ושהוא למטה כמו למעלה אזי נמשך מזה

היראה

לאחר מכן, כשהוא רוצה לדבוק בו ומכוון את לבו להתבונן בגדולתו יתברך, ובכך שהוא נמצא למטה כמו למעלה, נמשכת מכך היראה.

וכדכתיב אברהם הוליד את יצחק ומה בא הכתוב ללמדנו והלא כבר נאמר יצחק בן אברהם

כמו שנאמר: "אברהם הוליד את יצחק". מה בא הכתוב ללמדנו? והרי כבר נאמר: "יצחק בן אברהם".

אלא ללמדך שמדת יצחק נולדה ונמשכה ממדת אברהם שאין מדת יצחק היא היראה מדה בפני עצמה

ומדת אברהם בפני עצמה אלא כל המדות שבקדושה הם אחדות א' ואין בהם פירוד ח"ו [חס ושלום].

אלא ללמדך שמדתו של יצחק נולדה ונמשכה ממדתו של אברהם. שכן מדתו של יצחק, שהיא היראה, אינה מדה בפני עצמה, ומדתו של אברהם אינה מדה בפני עצמה; אלא כל המדות שבקדושה הן אחדות אחת, ואין ביניהן הפרדה, חס ושלום.

13 וכן בענין הקרבנות אריה דאשא דאכיל קורבנין בחי' פני אריה אל הימין דאשא בחי' גבורות כו'.

כך גם בענין הקרבנות: "אריה של אש שאוכל את הקרבנות" — [האריה הוא] בחינת "פני אריה אל הימין", ו"של אש" היא בחינת הגבורות, וכן הלאה.

וכן עבודת הלויים בשיר הוא בבחי' הסתלקות הגבורות ממטה למעלה והחיות רצוא ושוב ונק' בחי' מטי ולא מטי כו'.

כך גם עבודת הלויים בשירה היא בבחינת הסתלקות הגבורות מלמטה למעלה, "והחיות רצוא ושוב", והיא נקראת בחינת "מטי ולא מטי", וכן הלאה.

14 וכל זה הוא בחי' אש. ובחי' דת הוא קו הממוצע הוא בחינת התורה שנק' תורת אמת על שם שאותיות

אמת הם א' בראש האותיות.

כל זה הוא בחינת "אש". בחינת "דת" היא הקו האמצעי, בחינת התורה, שנקראת "תורת אמת" משום שאותיות אמת הן א' בראש האותיות,

ומ' באמצעם. ות' בסופן שהם בחי' מכריח מן הקצה אל הקצה. וזו היא מדתו של יעקב שנאמר תתן אמת ליעקב.

מ' באמצען ות' בסופן; הן בחינת "מכריח מן הקצה אל הקצה". זו מידתו של יעקב, כפי שנאמר: "תיתן אמת ליעקב".

וזהו למו פיי אליו כלומר שנמשך מימינו אש דת למו כדי לחזור ולקשר אליו ית' עיי' מדתו של יעקב מברית מן הקצה אל הקצה:

וזהו [פירוש] "למו": הכוונה היא "אליו". כלומר, "מימינו אש דת" נמשכת "אליו", כדי לשוב ולהתקשר אליו יתברך באמצעות מידתו של יעקב, "מברית מן הקצה אל הקצה".

15 והנה כל הוי' מדות הנ"ל הוא בחי' וי' שבשם הוי"ה ב"ה. ובחי' ה' שבשם הנה תמונת וצורת ה' הוא ג' קוין שני קוין מחוברים שהם בחי' מחשבה דבור.

והנה, כל שש המדות שהוזכרו לעיל הן בחינת וי' של שם הוי', ברוך הוא. ובאשר לבחינת ה' שבשם: צורתה של האות ה' היא שלושה קווים, שני קווים מחוברים, שהם בחינות המחשבה [ו] הדיבור,

וקו הג' הוא בחי' מעשה וכמ"ש אף עשיתיו. וכמ"ש במ"א. והענין שצריך להמשיך בחי' הוי' לבחי' ה"ה"א שהוא להיות מלובשים במחשבה דבור ומעשה שיהיו ממולאים מן המדות דקדושה.

והקו השלישי הוא בחינת המעשה, ככתוב: "אף עשיתיו", וכפי שמוסבר במקום אחר. העניין הוא שיש להמשיך את בחינת הוי' אל בחינת ה', כלומר, [המדות] צריכות להתלבש במחשבה, בדיבור ובמעשה, כדי שאלה יהיו מלאים במדות של קדושה.

16 והנה יש ה"ה במילוי ה' אחרת שהמילוי שהוא העולם שהוא בחי' ה' המחשבה כי כמו שיש ה' מוצאות בדבור כך הם במחשבה שמה שהוא מחשב הוא מדבר.

קעת, יש [את האות ה' כשהיא כתובה במילוי] ה"ה, כשהמילוי הוא ה"א נוספת. המילוי, שהוא החלק הנסתר, הוא בחינת ה"ה"א של המחשבה; שכן כשם שיש חמישה מוצאות בדיבור, כך ישנם גם במחשבה, שהרי מה שאדם חושב הוא מדבר.

ויש ה"א במילוי אל"ף שהוא בחי' העולם מאד נעלה בחי' אל"ף פל"א כו'. אך הנה שרש בחי' הוי"ה שבשם הוי"ה ב"ה הוא נמשך מלמעלה מבחי' י"ה שבשם.

ויש [ה"א כשהיא כתובה במילוי] ה"א, כשהמילוי הוא אל"ף, שהיא בחינת העולם נעלה מאוד, בחינת אל"ף — פלא וכו'. אך שורש בחינת ו"ה שבשם הוי' נמשך מלמעלה מבחינת י"ה שבשם.

ויו"ד הוא בחי' נקודה עילאה הוא בחי' מה שכתוב ויצא ככרק חצו דהיינו ראשית ומקור התהוות עולמות והתחדשותם מאין ליש ואפס המוחלט כי במחשבה אחת ברא את העולם שכל הבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] וסוכ"ע אינן אלא מחשבה אחת.

היו"ד היא בחינת נקודה עילאה; היא בחינת מה שנאמר: "ויצא ככרק חצו", כלומר, ראשית ומקור התהוות העולמות והתחדשותם מאין ליש ומאפס המוחלט. שהרי "במחשבה אחת ברא את העולם": כל הבחינות, ממלא כל עלמין וסוכב כל עלמין, אינן אלא מחשבה אחת.

וה' ראשונה היא בחי' התפשטות העולמות באורך ורוחב. והיו"ד נק' נקודה בהיכלא שהוא בחי' בטול וכו'.

והה"א הראשונה היא בחינת התפשטות העולמות באורך וברוחב. והיו"ד נקראת "נקודה בהיכלא", שהיא בחינת ביטול וכו'.

17 והנה כל המדות ומחשבה דבור ומעשה דקדושה שהוא בחי' ו"ה שבשם נמשך מבחי' הבטול.

והנה כל המדות והמחשבה, הדיבור והמעשה שבקדושה, שהם בחינת ו"ה שבשם, נמשכים מבחינת הביטול.

דהיינו שכאשר יתבונן בבטול השגת הנבראים לגבי הבורא ית' שאין תופסים מקום וכלא ממש נחשבו שאינן אלא מחשבה אחת וכו' אזי ישים אליו לבו רוחו ונשמתו להיות לה' לבדו.

כלומר, כאשר אדם מתבונן בביטול של השגת הנבראים לפני הבורא יתברך — בכך שאינם תופסים מקום ונחשבים כאין ממש, ואינם אלא מחשבה אחת וכו' — אזי ימסור אליו את לבו, רוחו ונשמתו, להיות לה' לבדו.

אך אם ירצה האדם לעורר את האהבה לה' בלבד במדותיו הטבעיים הרי הוא מפריד שם י"ה מו"ה שהמדות אצלו בבחי' יש ואהבה מורגשת יש מי שהוא אוהב בלבד כו'

אבל אם אדם רוצה לעורר אהבה לה' באמצעות מדותיו הטבעיות בלבד, הוא מפריד את שם י"ה מו"ה; שהרי מדותיו מצויות אצלו בבחינת יש, ובאהבה מורגשת יש מי שאוהב, וזה הכול וכו';

ועי"ז יש אחיזה ויניקה לקליפות וסטי"א [וסטרא אחרא] לינק ולקבל חיות שיתהוו ג"כ ז' מדות רעות ח"ו [חס ושלום].

ובכך יש לקליפות ולסטרא אחרא אחיזה ויניקה, כדי לינק ולקבל חיות, וכך יתהוו גם שבע מדות רעות, חס ושלום.

18 וזהו בחי' עמלק שהוא בחי' היש שהוא העושה ומגדיל היש הפך הבטול שנמשך משם י"ה והוא המכסה

ומסתיר התגלות שם י"ה וע"י כן הוא ראשית התהוות השבעה מדות רעות

וזוהי בחינת עמלק, שהיא בחינת הישות — הכוח שיוצר את תחושת הישות ומעצים אותה, ההפך מהביטול הנמשך משם י"ה. היא המכסה ומסתירה את גילוי שם י"ה, ובכך נעשית ראשית התהוותן של שבע המדות הרעות.

וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] אין אדם עובר עבירה אלא א"כ נכנס בו רוח שטות שהוא רוח המכסה ומסתיר בחי' הבטול כי איזהו חכם הרואה את הנולד. מאין כו'.

וכמאמר חז"ל: "אין אדם עובר עבירה אלא אם כן נכנסה בו רוח שטות" — רוח המכסה ומסתירה את בחינת הביטול. שהרי "איזהו חכם? הרואה את הנולד" — מאין וכו'.

19 וזהו שאין השם שלם. וענין שאמרו שאין הכסא שלם הנה בחי' כסא הוא כס א'.

וזהו [הפירוש של] "שם ה' אינו שלם". ובאשר למה שאמרו שהכיסא אינו שלם: בחינת כיסא היא כס א'.

פי' בחינת אל"ף אאלפך חכמה אאלפך בינה היא התורה ירדה ונתכסה בכסויים גשמיים כמו כל עניני זרעים ומועד כו'.

כלומר, בחינת האל"ף — "אאלפך חכמה, אאלפך בינה" — שהיא התורה, ירדה והתכסתה בכסויים גשמיים, כמו כל עניני זרעים ומועד וכו'.

ונקרא בלשון כסא כמו דרך משל כסא שיושב עליו האדם שמשפיל אחוריו לישוב עליו כך הוא ענין התורה

היא נקראת בשם "כיסא", על דרך משל: אדם יושב על כיסא ומשפיל את אחוריו כדי לשבת עליו; כך הוא גם עניינה של התורה,

שהוא בבחי' אחוריים ובחי' חיצוניות. ירדה ונתלבשה בעניני עוה"ז הגשמיים והכסא היא בחי' מרכבה לבחי' אחוריים שירדו ונשפלו.

שהיא בבחינת אחוריים ובבחינת חיצוניות: היא ירדה והתלבשה בעניינים הגשמיים של העולם הזה. והכיסא הוא בחינת מרכבה לבחינת האחוריים שירדו והושפלו.

20 והנה בעסק התורה צריך להיות לשמה. פי' בשביל התורה עצמה להמשיך בה בחי' האל"ף כמ"ש ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ שממשיכים בחי' יחודו ית' אפי' [אפילו] בארץ.

והנה, העיסוק בתורה צריך להיות לשמה, כלומר, לשם התורה עצמה, כדי להמשיך בה את בחינת האל"ף, כמו שכתוב: "ומי כעמך ישראל, עם אחד בארץ", שכן הם ממשיכים את בחינת אחדותו יתברך אפילו בארץ.

משא"כ האומר אין לי אלא תורה וכו'. זהו בחי' עמלק המפריד אלף כו':

אבל לא כך הוא אצל מי שאומר: "אין לי אלא תורה" וכו'; זו בחינת עמלק, המפריד את האל"ף וכו'.

21 אך הנה העצה היעוצה נגד עמלק הוא מ"ש כי יד על כס יה וגו'. פי'

אולם העצה המומלצת נגד עמלק היא הכתוב: "כי יד על כס ה" וגו'. פירוש הדברים:

כי בחי' יד הוא למעלה מבחי' כס ומבחי' י"ה. והענין כי יש ג' ידות. יד הגדולה. יד החזקה. יד הרמה.

שבחינת "יד" היא למעלה מבחינת "כס" ומבחינת שם י"ה. העניין הוא שיש שלוש ידיים: יד הגדולה, יד החזקה ויד הרמה.

22 והנה ביד הגדולה כתיב וירא ישראל את היד הגדולה בה' הידיעה שהיא ידועה ומושגת כי יד הגדולה היא אהבה שמעורר האדם לדבקה בו ית' היא מושגת ומורגשת בלב.

והנה, על היד הגדולה נאמר: "וירא ישראל את היד הגדולה", בה"א הידיעה, משום שהיא ידועה ומושגת: היד הגדולה היא האהבה שאדם מעורר כדי לדבוק בו יתברך, אהבה המושגת ומורגשת בלב.

וכן ביד החזקה כתיב ולכל היד החזקה בה' הידיעה שיד החזקה היא היראה גבורה דרועא שמאלא ושמאל דוחה שע"י קבלת עומ"ש [עול מלכות שמים] בק"ש [בקריאת שמע] דוחה ומשפיל א"ע [את עצמו].

וכן על היד החזקה נאמר: "ולכל היד החזקה", בה"א הידיעה, משום שהיד החזקה היא יראה — גבורה, "הזרוע השמאלית", ו"שמאל דוחה". באמצעות קבלת עול מלכות שמים בקריאת שמע, האדם דוחה את עצמו ומשפיל את עצמו.

23 ולכן אומרים בשמונה עשרה סלח לנו אבינו כי חטאנו מחל לנו מלכנו כי פשענו. וענין הפשע לא בשופטני עסקינן

לכן אנו אומרים בתפילת שמונה עשרה: "סלח לנו, אבינו, כי חטאנו; מחל לנו, מלכנו, כי פשענו". אשר לפשע: אין אנו עוסקים בשוטים;

אלא פשעים אלו המרדים. ומרד הוא ענין פריקת עול כלומר שהפריקות עול בלבד נחשב לו כפשע.

אלא, "פשעים" הם מרידות. ומרד הוא עניין של פריקת עול; כלומר, פריקת העול בלבד נחשבת לו לפשע.

24 ולכן קודם ק"ש [קריאת שמע] אינו מרגיש בנפשו ואומר חף אנכי בלא פשע רק אחר קבלת עול מלכות

שמים בק"ש [בקריאת שמע] שמקיים שום תשים עליך מלך עליך ממש

ולכן, לפני קריאת שמע הוא אינו מרגיש זאת בנפשו, ואומר: "חף אני, בלא עוון". רק לאחר קבלת עול מלכות שמים בקריאת שמע, כשהוא מקיים "שום תשים עליך מלך" — מלך עליך ממש,

אזי נדמה בעיניו מחשבות לבו כל היום שלא המשיך עליו יראה זו והסיח דעתו ממנה כאלו פשע ומרד ופרק עומ"ש [עול מלכות שמים] מעל צוארו.

אזי מחשבות לבו במשך כל היום, שבהן לא המשיך עליו יראה זו והסיח את דעתו ממנה, נראות בעיניו כאילו חטא ומרד והסיר מעל צוארו את עול מלכות שמים.

וזה מחל לנו מלכנו כי פשענו. כלומר לפי שאתה מלכנו שקבלנו עול מלכותך עלינו. לכך אנו אומרים כי פשענו.

וזהו "מחל לנו מלכנו כי פשענו": כלומר, דווקא מפני שאתה מלכנו, וקיבלנו עלינו את עול מלכותך, אנו אומרים "כי פשענו".

25 והנה השמאל הדוחה בבחי' זו היא בבחינת הרגשה בנפשו. אך בבחי' יד רמה כתיב וכני ישראל יוצאים ביד רמה. בלא ה' הידיעה.

כעת, השמאל הדוחה, מבחינה זו, הוא בבחינת הרגשה בנפשו. אך על בחינת "יד רמה" נאמר: "וכני ישראל יוצאים ביד רמה" — בלי ה"א הידיעה.

כי יוצאים כתיב פי' שיוצאים מן הכלי וגבול והוא בחי' נשיאות נפש לקיים מה שכתוב אליך ה' נפשי אשא והוא בחי' תשובה עלאה שעליה אמרו רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] תשובה קדמה לעולם

שכן נאמר "יוצאים", כלומר יוצאים מן הכלי והגבול. זוהי בחינת נשיאת הנפש, לקיים את הכתוב: "אליך ה' נפשי אשא". וזוהי בחינת תשובה עלאה, שעליה אמרו רז"ל: "תשובה קדמה לעולם";

כי ע"י התשובה מעומקא דלבא ובמסירת נפש הרוח תשוב אל האלהים אשר נתנה היא העולה למקור חוצבה ממש.

שכן באמצעות תשובה מעומק הלב ועם מסירת נפש, "הרוח תשוב אל האלקים אשר נתנה": היא [הרוח] העולה אל מקור חוצבה ממש.

26 והנה ישראל עלו במחשבה. פ"י כי הנה במחשבה אחת ברא את העולם וישראל קדמו להיות באותה מחשבה.

והנה, ישראל עלו במחשבה. כלומר, במחשבה אחת ברא ה' את העולם, וישראל קדמו והיו באותה מחשבה ממש.

וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] בנשמותיהם של צדיקים נמלך כו'. והרי הם למעלה מבחי המחשבה ולכן התשובה של נשמות ישראל למקור חוצבם קדמה במעלה לבחי העולם.

וכמאמר חז"ל: "בנשמותיהם של צדיקים נמלך" וכו'. הרי שהן למעלה מבחינת המחשבה, ולכן תשובת נשמות ישראל למקור שממנו נחצבו קודמת במעלה לבחינת העולם.

27 ולכן נק' יד רמה שמרוממת ומנשאת למעלה במדרגה גבוהה מאד מאד למקום שאינו ידוע ומושג בהשגת הנבראים.

לכן היא נקראת "יד רמה": היא מרוממת ונושאת למעלה, למדרגה גבוהה מאד מאד, למקום שאינו ידוע ואינו נתפס בשכלם של הנבראים.

וזהו כי יד בלא ה' הידיעה דהיינו בחי' יד רמה הוא למעלה על כס ועל בחי' י"ה

וזהו "כי יד", בלי ה"א הידיעה: כלומר, בחינת "יד רמה" היא למעלה, מעל הכס ומעל בחינת י"ה,

כי ביה ה' צור עולמים שהוא ראשית הבריאה במחשבה אחת ברא את העולם. אבל בחי' יד רמה היא למעלה מעלה מהם.

שכן "בי"ה ה' צור עולמים" — זו ראשית הבריאה: "במחשבה אחת ברא את העולם". אבל בחינת "יד רמה" היא למעלה מהם, הרחק הרחק.

ולכן יש בזה מעלה יתירה להיות משם מלחמה לה' בעמלק שלא יעמוד עמלק להתייצב על בחי' הוי"ה להיות מכסה ומסתיר ומפריד אלא יהיה גילוי. השם שלם והכסא שלם:

לכן יש בכך מעלה מיוחדת: שמשם תהיה "מלחמה לה' בעמלק", כדי שעמלק לא יעמוד להתייצב נגד בחינת הוי", לכסות, להסתיר ולהפריד; אלא יהיה גילוי: "השם שלם והכיסא שלם".

28 והנה משרש נחש שהוא עמלק יצא צפע הוא המן שהוא הוא בחי' עמלק ואחיותו ויניקתו משם י"ה.

והנה, "משרש נחש", שהוא עמלק, "יצא צפע" — זהו המן, שהוא עצמו בחינת עמלק, ואחיותו ויניקתו הן משם י"ה.

וזהו ויקח המן את הלבוש ואת הסוס וילבש את מרדכי. כי הנה אמרו רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] שמי עם י"ה שסי"ה כו'

וזהו [פירוש] "ויקח המן את הלבוש ואת הסוס וילבש את מרדכי". שהרי אמרו רבותינו ז"ל: "שמי עם י"ה — שסי"ה" וכו',

ששמירת מצות לא תעשה הוא גילוי בחי' שם י"ה כי עיקר ה"ל"ת [הלא תעשה] שלא להיות כסוי והסתר אור א"ס ב"ה.

[כלומר,] ששמירת מצוות לא תעשה היא גילוי בחינת שם י"ה, שכן עניינן העיקרי של מצוות לא תעשה הוא שלא יהיה כיסוי והסתר על אור אין סוף ברוך הוא.

ורמ"ח מצות עשה הן המשכת אור א"ס [אור אין סוף] ב"ה ודירתו בתחתונים וגדול כח גילוי הכסא והסתר עיקר האור מהמשכת השתלשלות האור שאינו אלא זיו והארה בעלמא.

ורמ"ח מצוות עשה הן המשכת אור אין סוף ברוך הוא ודירתו בתחתונים. אך כוח גילוי הכיסוי וההסתר של האור העצמי גדול מכוח המשכת האור בסדר ההשתלשלות, שאינו אלא זיו והארה בלבד.

29 והנה המן הוא הקליפה המכסה ומסתיר בחי' שם י"ה שהוא מקור ה"ל"ת [הלא תעשה].

והנה המן הוא הקליפה המכסה ומסתירה את בחינת שם י"ה, שהוא מקור מצוות לא תעשה.

ולכן כד אתכפייא סט"א [סטרא אחרא] ואתהפך חשוכא לנהורא נעשו בחי' לבושי' וסוסים לבחי' מרדכי שהוא בחי' מקור המשכת מצות עשה שהלבוש נמשך ממדרגה עליונה יותר כמ"ש במ"א:

לכן, כאשר הסטרא אחרא נכפית והחושך מתהפך לאור, הם נעשים בחינת לבושים וסוסים עבור בחינת מרדכי, שהיא מקור המשכת מצוות עשה; שכן הלבוש נמשך ממדרגה עליונה יותר, כפי שמבואר במקום אחר.

30 וזהו מהר קח את הלבוש ואת הסוס וגו'. כי ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] זכו אחישנה לא זכו בעתה.

וזהו [פירוש] "מהר, קח את הלבוש ואת הסוס וגו'". שהרי חז"ל אמרו: "זכו — אחישנה; לא זכו — בעתה".

והנה בבא עת קץ המשיח במהרה בימינו כתיב בלע המות לנצח ואת רוח הטומאה אעביר וגוי' שיהיו כלים ואבודים לגמרי שלא יהיה מהם עלייה לקדושה.

והנה, כשיגיע קץ המשיח, במהרה בימינו, נאמר: "המוות יבלע לעד", ו"את רוח הטומאה אסיר" וגוי' — הם ייכלו ויאבדו לגמרי, ולא תהיה מהם עלייה לקדושה.

משא"כ ע"י תשובתן של ישראל בימי הגלות דאתכפייא סט"א [סטרא אחרא] ואתהפכא חשוכא לנהורא נעשו מהם בחיי לבושין כנ"ל.

אבל לא כך הוא בעקבות תשובתם של ישראל בימי הגלות: כאשר הסטרא אחרא נכנעת והחושך נהפך לאור, נוצרת מהם בחינת לבושים, כנזכר לעיל.

ולכן אמר מהר דהיינו שיהיה בבחי' אחישנה ואזי יכול להיות מזה את הלבוש ואת הסוס משא"כ כשיהיה בעתה תאבד לגמרי:

לכן אמר "מהר", כלומר, שהדבר יהיה בבחינת "אחישנה"; ואז יכולים להיווצר מכך הלבוש והסוס. אבל כאשר יהיה "בעתה", הכול יאבד לגמרי.

31 והנה פורים ויוה"כ [ויום הכפורים] הוא בחינה אחת (יום כפורים פירושו כמו פורים). ונקרא פורים על שם הפור כי התנשאות המן שהפיל פור הוא הגורל שרצה לדמות לאותו הגורל שביוה"כ [שביום הכפורים] כו'.

והנה, פורים ויום הכיפורים הם בחינה אחת. ("יום הכיפורים" פירושו כמו פורים). הוא נקרא פורים על שם הפור, משום שההתנשאות של המן, שהפיל "פור", הוא הגורל", נבעה מכך שרצה להידמות לגורל שביום הכיפורים וכו'.

שכמו שיוה"כ [שיום הכפורים] הוא בחיי תשובה עלאה לפני ה' תטהרו כך בפורים זכו ישראל לתשובה עלאה על ידי דברי הצומות וזעקתם במסירת נפש ממש ע"י קדוש השם

כשם שיום הכיפורים הוא בחינת תשובה עליונה, "לפני ה' תטהרו", כך בפורים זכו ישראל לתשובה עליונה באמצעות "דברי הצומות וזעקתם", במסירת נפש ממש, על ידי קידוש השם;

שהרי המן לא ביקש אלא לאבד את היהודים ואם היו כופרים ח"ו [חס ושלום] לא היה עושה להם כלום.

שהרי המן ביקש רק להשמיד את היהודים, ואילו היו כופרים [באמונתם], חס ושלום, לא היה עושה להם דבר.

וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] שבימי אחשוורוש קבלו את התורה ברצון ועי"ז היה נשיאת נפשם למקור חוצבם הגבה למעלה בבחי' עלה במחשבה ותשובה קדמה לעולם.

וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה, בימי אחשוורוש קיבלו את התורה ברצון; ובכך התרוממו נשמותיהם אל מקור חציבתן, למעלה מעלה, בבחינת "עלה במחשבה" ו"תשובה קדמה לעולם".

32 והנה גלוי בחי' זו בנפש ביום הכפורים אין בו אכילה ושתיה אבל בפורים שהוא בזמן הגלות הוא עי' שתיית היין דוקא שהוא בחי' יין המשכר דהיינו בטול הדעת והשגה כו' כמ"ש במ"א:

והנה, גילוי בחינה זו בנפש ביום הכיפורים אינו כרוך באכילה ובשתיה; אבל בפורים, שחל בזמן הגלות, הוא נעשה דווקא באמצעות שתיית יין, שהוא בחינת "יין המשכר", כלומר ביטול הדעת וההשגה וכו', כפי שמבואר במקום אחר.

33 וזהו חייב אינש לבסומי בפוריא בבחי' יין המשכר עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי.

וזהו [פירוש] "חייב אדם להתבסם בפורים", בבחינת "יין המשכר", "עד דלא ידע [את ההבדל] בין ארור המן לברוך מרדכי".

כי ארור המן הוא הקליפה המכסה ומסתיר שם י"ה בחי' הלא תעשה. וברוך מרדכי הוא המשכת מצות עשה בחי' וי"ה.

כי "ארור המן" הוא הקליפה המכסה ומסתירה את שם י"ה, בבחינת מצוות לא תעשה; ו"ברוך מרדכי" הוא המשכת מצוות עשה, בבחינת וי"ה.

ועי' בחי' יין המשכר הוא בחי' בטול ההשגה כו' ובחי' תשובה עלאה עולה למעלה מבחי' י"ה ומבחי' וי"ה.

ועל ידי בחינת "יין המשכר", שהיא בחינת ביטול ההשגה וכו', ובחינת תשובה עליונה, עולים למעלה מבחינת י"ה ומבחינת וי"ה.

ובפורים מתגלה בחינה זו בכל נפש בכלל והארה מבחי' זו מתגלה קצת בכל יום בפרט בקי"ש [בקריאת שמע] במסירת נפש באחד ובואהבת לכל חד לפוש"ד [לפום שיעורא דיליה]:

בפורים בחינה זו מתגלה בכל נפש בכלל, והארה מבחינה זו מתגלה מעט בכל יום בפרט, בקריאת שמע, במסירות נפש ב"אחד" וב"ואהבת", לכל אחד לפי מידתו.

על המהדורה

המהדורה הזאת כוללת לשון המאמר והתרגום לעברית של ימינו.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

התרגום שלנו לעברית של ימינו, מתוך התרגום האנגלי שלנו מלשון הקודש, בלי הערות קה"ת: CC BY 4.0.

המהדורה כולה: CC BY-NC 4.0. מותר להעתיק, להדפיס ולהפיץ בחינם, בציון Kehot Publication Society ו־likuteitorah.com; אסור למכור.
/https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0

התרגום לעברית נעשה מהמהדורה האנגלית של likuteitorah.com בעזרת בינה מלאכותית (openai/gpt-6-luna-pro:batch), כשלשון המאמר לצדו לבדיקה. עדיין לא עבר עריכה אנושית. כל דבר חשוב יש לבדוק מול לשון המאמר.

הרבי ביקש ללמוד את מאמרי פרשת השבוע, «הפרשה החסידית», באותו שבוע, מחולקים לשבעת ימיו (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725). למה ללמוד, וברכות הרבי: /likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha (Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309).

מיזם חינוכי ולא מסחרי. אין כאן מכירה. אין שיוך לקה"ת, ל־Sefaria או לספריית ליובאוויטש. © likuteitorah.com

מתוך /likuteitorah.com/he/torah-ohr/megillas-esther/8

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק